

Päivämäärä: 31.10.2022

Tietosuojaseloste koskien Turun kaupunkitutkimusohjelman rahoittamaa ”Peruskoulut oppimisen ja hyvinvoinnin keskuksina Turussa” –tutkimushanketta Turun ja Tampereen yliopistoissa

1. Rekisterinpitäjä

Turun yliopisto

Tutkija: Professori Piia Seppänen

Yhteyshenkilö projektia koskeissa asioissa:

Nimi: Piia Seppänen

Osoite: Assistentinkatu 5, 20500 Turku

Puh.: 0294503695

E-mail: piia.seppanen@utu.fi

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

Turun kaupunkitutkimusohjelman rahoittaman tutkimushankkeen ”Peruskoulut oppimisen ja hyvinvoinnin keskuksina Turussa” tavoitteena on tarkastella, miten erilaisilla luokilla opiskelu heijastuu oppilaiden oppimiseen, motivaatioon ja hyvinvointiin sekä luokkien oppimisilmapiiriin. Tarkoituksena on selvittää, eroavatko ja jos niin miten oppilaansa valikoivien painotettujen *erikoisluokkien* ja oppilaansa asuinalueelta ottavien *yleisluokkien* oppilaiden oppimaan oppimisen taidot, motivaatio, hyvinvointi ja se, minkälaiseksi oppilaat arvioivat luokan ilmapiiriin suhteessa oppimiseen ja koulunkäyntiin.

Tutkimushanke koostuu kahdesta monitieteisestä työpaketista. Tutkimushankkeen ensimmäinen työpaketti pohjaa vuonna 2021 Turun yliopistossa kerätyn dokumentti- ja oppilasrekisteriaineistoon Turun kaupungin peruskouluista ja niiden 7. luokan oppilaista (OKM:n tutkimushanke Oppilasvalikointi kaupunkikouluissa 11/2020–12/2021), jonka avulla tarkastellaan painotetun opetuksen jakautumista kaupungin peruskoulujen välillä sekä niiden oppilasvalikointia. Erityisesti analysoidaan, keitä erikoisluokille valikoituu asuinpaikan, äidinkielen, sukupuolen, tuen tarpeen tai kouluarvosanojen suhteen sekä miten oppilaiden koulupolut muodostuvat suhteessa asuinpaikkaan.

Tutkimushankkeen toisessa työpaketissa tavoite on kerätä pitkäaikainen oppilasaineisto. Tutkimuksen alussa (kevällä 2022) otetaan kokonaisotos Turun kaupungin suomenkielisissä kouluissa opiskelevista kuudesluokkalaisista (n~1300) (pl. erityiskoulut, sairaalakoulu ja Steiner-koulu) ja tutkimukseen osallistuvien kuudesluokkalaisten oppimisen, motivaation ja hyvinvoinnin kehitystä seurataan vuoden ajan kolmena eri ajankohtana (kuudennen luokan keväällä 2022, seitsemännen luokan syksyllä 2022 ja seitsemännen luokan keväällä 2023). Kerättävä pitkäaikaisaineisto koostuu oppimaan oppimisen tehtäväpaketeista, joiden avulla mitataan oppilaiden kognitiivisia taitoja ja motivationaalisia uskomuksia. Tehtäväpaketti sisältää yleisiä päättelytaitoja, matemaattista ajattelua ja luetun ymmärtämistä mittaavia kognitiivisia testejä. Tehtävien ohessa kartoitetaan kyselyllä oppilaiden oppimiseen liittyviä uskomuksia ja oppimisasenteita sekä käsityksiä omasta hyvinvoinnistaan. Lisäksi Digi- ja väestötietovirastoa ja Tilastokeskusta pyydetään yhdistämään aineistoon vuoden 2020 väestörekisteritiedoista vanhempien sukupuoli, koulutus, ammatti ja sosioekonominen asema.

Päivämäärä: 31.10.2022

3. Tutkimusryhmän vastuullinen yhteyshenkilö

Nimi: Proessori Piia Seppänen
Osoite: Assistentinkatu 5, 20500 Turku
Puh.: 0294503695
E-mail: piia.seppanen@utu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Turun yliopiston tietosuojavastaava on tavoitettavissa sähköpostitse osoitteesta: dpo@utu.fi.

5. Henkilöt, jotka osallistuvat henkilötietojen käsittelyyn

Aineiston henkilötietojen käsittelyyn osallistuvat nimetyt tutkijat:

Piia Seppänen, professori, piia.seppanen@utu.fi
Satu Koivuhovi, erikoistutkija, satu.koivuhovi@utu.fi

Pseudonymisoidun aineiston käsittelyyn osallistuvat tutkijat:

Arja Rimpelä, professori, arja.rimpela@tuni.fi
Mari-Paoliina Vainikainen, professori, mari-paoliina.vainikainen@tuni.fi
Terhi Pasu, projektitutkija, terhi.p.pasu@utu.fi
Mari Siipola, projektitutkija, mari.siipola@utu.fi
Faruk Nazeri, projektikoordinaattori, faruk.nazeri@tuni.fi
Anna Myöhänen, tutkija, anna.myohanen@tuni.fi
Heidi Kesanto-Jokipolvi, tutkija, heidi.kesanto-jokipolvi@tuni.fi

Pääsy tutkimusaineistoon voidaan antaa näiden henkilöiden lisäksi vain niille osapuolille, jotka käyttävät tietoja yleistä etua koskevan tutkimuksen suorittamiseksi Turun yliopistossa tai Tampereen yliopistossa vastuullisten johtajien tutkimusryhmissä ja joilla on yhteys näihin yliopistoihin työsuhteen, opiskeluoikeuden tai resurssisopimuksen muodossa. Lisäksi pääsy pseudonymisoituun aineistoon voidaan antaa muiden yliopistojen tutkijoille, jotka tekevät hankkeen tutkijoiden kanssa yhteisjulkaisuun tähtäävää työtä.

6. Tutkimuksen nimi sekä tutkimuksen kesto

Tutkimuksen nimi: "Peruskoulut oppimisen ja hyvinvoinnin keskuksina Turussa"

Turun kaupunkitutkimusohjelman rahoitusjakso "Peruskoulut oppimisen ja hyvinvoinnin keskuksina Turussa" -tutkimushankkeelle on vuosille 2022–2023. Tutkimushankkeelle haetaan rahoitusta nykyisen rahoituskauden jälkeen ja mikäli rahoitusta saadaan, voidaan oppilasseurantaa jatkaa yläkouluvuosien ajan ja yhdistää aineistoa soveltuviin rekisteriaineistoihin (esim. yhteisvalintarekisteri). Jatkotutkimuksen toteutuessa, tutkimukselle haetaan uudelleen tarvittavat tutkimusluvut ja pyydetään tutkimukseen osallistuvilta tarvittavat suostumukset.

Päivämäärä: 31.10.2022

7. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavan, tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklassa mainitun, käsittelyperusteen nojalla:

- rekisteröidyn suostumus;
- käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi;
- rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen;
- käsittely on tarpeen rekisteröidyn elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi:
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastollisia tarkoituksia varten;
 - tieteellisten aineistojen tai kulttuurisperinnöllisten materiaalien arkistointia varten;
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

8. Tutkimusmateriaaliin sisältyvät henkilötiedot sekä suojaustoimenpiteet

Kerättävä oppilasaineisto koostuu kaikista Turun kaupungin kuudesluokkalaisista (n~1500) keväällä 2022. Pitkittäisaineiston seurannan toteuttamiseksi oppilaista kerätään seuraavat tunnistetiedot (oppilaan nimi, syntymäaika, luokka, koulu), joiden avulla oppilaille luodaan tutkimuksessa käytettävät oppilastunnukset. Oppilastunnuksia käytetään eri ajankohtina kerättyjen tutkimusaineiston yhdistämisessä eikä henkilötietoja koskaan tallenneta tutkimusaineistoon. Lisäksi kouluilta saadaan tieto oppimisen ja koulunkäynnin tuesta sekä viimeisimmistä todistusarvosanoista, joita käytetään tutkimuksessa oppilasryhmän kokoonpanon tarkasteluihin liittyvissä analyyseissa.

Oppimaan Oppimisen testipaketin yhteydessä kerättävät tiedot oppilailta keväällä 2022, syksyllä 2022 sekä keväällä 2023

- oppimaan oppimisen arviointi, jossa tehtävät liittyvät matemaattiseen ajatteluun osana matematiikan opiskelua ja luetun ymmärtämiseen osana äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelua. Lisäsi tehtävien ohessa kartoitetaan oppilaiden oppimiseen liittyviä uskomuksia ja oppimisasenteita sekä oppilaiden hyvinvointia.
- taustatietoina oppilaita pyydetään ilmoittamaan sukupuoli ja kotona puhuttu kieli.

Digi- ja väestötietovirastolta (DVV) haetaan tietolupaa ja Tilastokeskukselta käyttö lupaa, jotta oppilasaineistoon voidaan yhdistää vuoden 2020 väestörekisteritiedoista vanhempien sukupuoli, koulutus, ammatti ja sosioekonominen asema. Luvat haetaan erikseen kummaltakin virastolta. DVV hakee oppilaan nimen ja syntymäajan perusteella rekisteristään vanhempien henkilötunnukset, joiden avulla Tilastokeskus yhdistää aineistoon edellä mainitut vanhempien tiedot.

Aineiston käsittelyssä ja siirrossa noudatetaan aina asianmukaista luottamuksellisuutta ja tietoturvasuhteita. Tiedonsiirrossa käytetään arkaluontoista tietoa sisältävien tutkimusaineistojen keräämiseen ja hallintaan tarkoitettua REDCap-työkalua. Jokaiselle oppilaalle luodaan tiedonsiirron jälkeen satunnainen tunnistekoodi, jota käytetään tutkimushankkeen eri ajankohtina kerättyjen aineistojen linkittämiseksi toisiinsa. Tutkimushankkeen aineistoja säilytetään tietoturvasuhteisesti Turun yliopiston hallinnoimassa Seafilen-pilvipalvelussa (Turun yliopiston käyttäjätunnuksen ja salasanan takana). Seafilen luodaan henkilötietojen säilytystä varten oma kansio, jonne pääsy rajataan vain nimetyille tutkimusryhmän jäsenille ja lisäksi kansio salataan erillisellä salausavaimella. Oppilaan ja vanhemman nimi- tai muita tunnistetietoja ei koskaan käsitellä tutkimusaineistojen yhteydessä ja niihin on pääsy ainoastaan Turun yliopiston nimetyillä tutkijoilla, ei muilla tuloksia analysoivilla tutkijoilla.

Päivämäärä: 31.10.2022

9. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötietoryhmät)

Tutkimus sisältää oppilaan hyvinvointia koskevia mittareita, jotka voidaan tulkita terveystiedoiksi. Lisäksi oppilailta kysytään taustatietoina oma ja vanhempien syntymämaa sekä äidinkielet.

10. Henkilötietojen keräämisen lähteet

Käsiteltävät tiedot saadaan keskitetysti kaupungin ylläpitämästä oppilasrekisteristä (oppilaan nimi, syntymäaika, koulu, luokka ja tieto oppimisen ja koulunkäynnin tuesta) sekä oppilailta itseltään (Oppimaan Oppimisen testipaketti sisältäen motivaatio- ja asennekyselyt sekä hyvinvointiosuuden). Tiedot vanhempien sukupuolesta, koulutuksesta, ammatista ja sosioekonomisesta asemasta pyydetään Digi- ja väestötietovirastolta sekä Tilastokeskukselta.

11. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Oppilaan nimi ja syntymäaika jaetaan Digi- ja väestötietovirastolle, joka hakee nimen ja syntymäajan perusteella väestörekisteritiedoista oppilaan vanhempien henkilötunnukset. Vanhempien henkilötunnukset jaetaan Tilastokeskukselle, joka yhdistää aineistoon tiedot vanhempien sukupuolesta, koulutuksesta, ammatista ja sosioekonomisesta asemasta.

12. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

13. Automaattinen päätöksenteko ja noudatettavat suojatoimet

Automaattista päätöksentekoa ei toteuteta käsiteltäviin henkilötietoihin.

Henkilötietoihin sovelletaan seuraavia suojatoimia:

- Aineisto on salassa pidettävää.
- Kirjalliseen materiaaliin sovellettavat suojatoimet:
- IT-järjestelmissä toteutettava henkilötietojen käsittely: käyttäjätunnus ja salasana
- Muu:

Oppilaiden saamaan tukeen liittyvät tiedot ovat salassa pidettävää tietoa.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa.
- Analysoitava aineisto sisältää suorat tunnistetiedot.

Suorat tunnistetiedot säilytetään erillään tutkimusaineistosta erillisellä salausavaimella suljetussa kansiossa Turun yliopiston Seafire-järjestelmässä, jonne pääsy rajataan vain nimetyille tutkimusryhmän jäsenille.

Päivämäärä: 31.10.2022

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusaineisto arkistoidaan:

- ilman tunnistetietoja
 tunnistetiedoin

Minne tutkimusaineisto tallennetaan ja kuinka pitkäksi aikaa: Tämän hankkeen tuottamat aineistot pysyvät tutkimuskonsortion hallussa siihen asti, kunnes tutkimuksen jatkotutkimusosa on toteutettu ja raportoitu eli noin vuoteen 2032. Aineiston metatiedot kuvataan aineistoarkistoon, kuten Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon siten, että siitä kiinnostuneet tutkijat ja opiskelijat voivat pyytää sitä käyttöönsä lupamenettelyä vastaan (esittämällä tutkimussuunnitelman ja tekemällä aineistonkäyttösopimuksen). Tutkimuksen jatkotutkimusosan päätyttyä pitkittäisaineisto arkistoidaan soveltuvilta osin täysin anonymisoituna tutkimusryhmien arkistoon. Tässä vaiheessa aineistosta häivytetään pois kaikki mahdolliset kouluihin ja luokkiin viittaavat tiedot, joista voisi päätellä mitkä koulut tai luokat ovat kyseessä.

15. Oikeutesi rekisteröitynä sekä näihin tehtävät poikkeamat

Tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksista lisätietoa antaa tutkimushankkeen vastuullinen johtaja Piia Seppänen (piia.seppanen@utu.fi)

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat

Tietosuoja-asetuksen sekä kansallisen tietosuojalain nojalla rekisteröidyn oikeuksiin voidaan tehdä tiettyjä poikkeamia, kun henkilötietojen käsittelyperusteena toimii tieteellinen tutkimus ja oikeuksien toteuttaminen tekisi käsittelyn tarkoituksen (tässä tapauksessa tieteellisen tutkimuksen) joko mahdottomaksi tai aiheuttaisi huomattavaa haittaa käsittelylle.

Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tämän tietosuoja-asetuksen tutkimuksessa on todennäköisesti tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin:

- Oikeus saada pääsy tietoihin (Artikla 15)
 Oikeus tietojen oikaisemiseen (Artikla 16)
 Oikeus tietojen poistamiseen (Artikla 17)
 Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (Artikla 18)
 Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä (Artikla 20)
 Vastustamisoikeus (Artikla 21)

Perusteet tehtäville poikkeamille sekä tehtävien poikkeamien ulottuvuus: Tutkimuksessa ei ole tarpeen tehdä poikkeamia tutkittavien tietosuojalain mukaisiin oikeuksiin paitsi tietojen siirtämisen osalta, joka ei sovellu tieteelliseen tutkimukseen. Muiden oikeuksien osalta oikeuksien vaatiminen on mahdollista siihen asti, kun suoria henkilötietoja säilytetään.

Päivämäärä: 31.10.2022

Oikeus valituksen tekemiseen

Mikäli rekisteröity katsoo, ettei hänen henkilötietojensa käsittely ole lainmukaista, rekisteröidyllä on oikeus tehdä asiasta valitus tietosuojavaltuutetulle

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja(at)utu.fi